

Τό Εικοσιένα και η έπαινος στην έρευνά του

Εχουν περάσει περίπου 30 χρόνια από την περίοδο της Έλληνικής Επαναστάσεως έπαινε να προκληθεί το ιδιαίτερο ενδιαφέρον των μελετητών. Το φαινόμενο είναι παράδοξο και παρακλίβη έρωσηματικά. Η δικαιοσύνη του έρευνητικού και συνεπώς του εκδοτικού ενδιαφέροντος σημαίνεται περίπου με την εποχή της Μεταπολιτευσεως και ίσως πρέπει να συνδεθεί με την νοσταλγία της περιόδου εκείνης. Άρα, ενός είχε προκληθεί κορεσμός του αναγνωστικού ενδιαφέροντος λόγω των σημαντικών εκδόσεων που είχαν κυκλοφορήσει τόσο στην επιστημονική όσο και στον τομέα των λευκάκιτων κατά το 1971 - 1972 με την ευκαιρία της συμπλήρωσεως 150 ετών από την Παλιγγενεσία και τους

Παναγιώτης Μαυρουκόλας

δοξαρισμούς της έπιστεως ος όλη την χώρα, από έτερου η κλασική έρευνα είχε φέρσει, σε κάποιον βαθμό που, της επέτρεπε να προχωρήσει περισσότερο χωρίς την έμμελλουση και άλλων πηρών. Αυτό όμως δεν εσήμαινε -και' σπάνια λόγω μάλλιστα- να είχαν εξαντληθεί οι πηγές και ότι όλα τα θέματα γύρω από τον Άγωνα της Παλιγγενεσίας είχαν τύχει άριστα και άπαικτου. Το μεγάλο και πολυκύβητο έργο του άειμνηστου Καθηγητού του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Άποστολόου Βακαλόου υπό τον γενικό τίτλο: "Ιστορία του Νέου Έλληνισμού" δεν είχε άκωλυρηθεί. Οι τελευταίοι τόμοι του έξεδόθησαν μετά το 1980 και εκώλυναν την περίοδο της Μεγάλης Έλληνικής Επαναστάσεως, όπως άρθως διακροστήριζαν αυτήν ο Άλκ. Βακαλόουλος για να την διακρίνει από τις προγενέστερες μικρότερες έξεγήσεις. Πλούσια συμβολή είχαν προσφέρει προηγουμένως έκενεις διατριβές για την άρχαιότητα του Κράτους και σειρά δημοσιεύσεως άνεκδότων νομοθεσιών κειμένων της συγκεκριμένης περιόδου. Έπίσης τού άμέσου μετά την Μεταπολιτευση χρόνια εκπολοφόρησης έργασίες όπως του έπίσης άειμνηστου Καθηγητού του Πανεπιστημίου των Ίωαννίνων Σαα. Παπαδοπούλου, Η Έλληνική Παλιεσία, συμπληρώνοντας σημαντικά κενά στην γνώση της Καποδοστριακής περιόδου. Τέλος στην αυτήν περίοδο τοποθετείται η έκδοση μελετών για την Καποδοστριακή περίοδο η την μορφή του Καποδοστρια, όπως της Καθηγήτριας του Πανεπιστημίου Άθηνών κ. Έλένης Κούκοου, Ίωάννης Καποδοστριας, ο άθροισμα - Ο διαπολιτισμός.

Οι πηγές είναι πολύ πλούσιες και μέρος τους συνεχώς να δημοσιοποιείται με τούς νεότερους τόμους του Άρχειου Άλεξάνδρου Μαυρουκόλας (άτυχώς η έκδοσή του έχει διακοπή) και τούς πρώτους δύο τόμους του Άρχειου Ίωάννου Κωλέτη που εκδίδονται από την Άκαδημία Άθηνών στην σειρά: Μνημεία της Έλληνικής Ιστορίας. Ανάλογη προσπάθεια έγινε από την Βιβλιοθήκη της Βουλής των Έλλήνων από των νεότερων τόμων των Άρχειων της Έλληνικής Παλιγγενεσίας μέχρι της Έγκυριας έπιστεως της Βουλής, των άρχων η έκδοσή άνεκδοτοή άτι άνακόνηται, ενώ το πρώτο έκδοση ήλικό, που άναφέρεται και σε αυτόν τον τίτλο της σειράς από τα μέσα του 19ου αιώνα, παραμένει πολύ και ιδιαίτερος σημαντικός.

Ένός του τρέχοντος θέρους εκπολοφόρησε από το Μορφωτικό Ίδρυμα της Έθνους Τραπεζής η μελέτη του Καθηγητού κ. Νικηφόρου Διαμαντοπούλου, Οι άπαρχές της συγκροτήσεως σύγχρονου κράτους στην Έλλάδα, 1821 - 1828 (σελ. Χ.Χ.Ι.Υ. + 472). Πρόκειται για μεταφράση της δόξαστορης διατριβής του συγγραφέως που ένεκρίθη το 1972 από το Πανεπιστήμιο Columbia των ΗΠΑ υπό τον τίτλο: Political modernization, social conflict and cultural cleavage in the formation of the Modern Greek State: 1821 - 1828. Για την έλληνική έκδοση συγγραφή από τον ίδια είδική έκτακτη είσαγωγή, ενώ προ-

απειθή και βιβλιογραφικό δοκίμιο που είχε έκδοθη άνεξαρτήτως και κάπως μεταγενέστερα της άρχικής διατριβής. Όπως ο ίδιος ο συγγραφέας τονίζει στην είδική έκτακτη είσαγωγή που συνετάγη για την έλληνική έκδοση, δεν έπληθραν προποποιήσεις στο κείμενο από την έσοχή της συγγραφής του. Και μόνον αυτό θα άρκούσε για να κατανοηθεί ο άνταγκώστης ότι ο κ. Διαμαντοπούλος ίσως έχει κάποιες άναθεωρημένες θέσεις ως προς το άνακείμενο της μελέτης του. Έν τούτους ένταίμας δεν προβαίνει οι μεταβολές και το παραδίει στο έλληνικό κοινό όπως είχε και στην άρχική άμερικανική έκδοση. Μάλιστα στην νέα έλληνική έκδοση δεν έχει γίνει καν διαόρθωση των άνοσημώσεων, ώστε οι παραπομπές από άνεκδοτα πρακτικά και έπίσημα έγγραφα του Βουλευτικού Σώματος της περιόδου του Άγώνος δεν μεταφράζονται σε παραπομπές, σάς έν να μεταξύ έκδοθηνα κείμενα των ίδιων έγγραφων και παραμένουν άμεταβίβητες.

Η μελέτη δεν είναι έν στενή έννοια Ιστορική. Είναι μελέτη πολιτικής έπιστημης, δηλαδή με άλλα λόγια δεν άποκαλύπτει νέα γεγονότα, άλλα σχολιάζει και φαντίζει τα ήθη γινώσά. Άνακείμενο εντός άπαικτής ή έξέταση των παραμέτρων της διαμορφώσεως του Νεοέλληνικού Κράτους κατά τα πρώτα χρόνια έτη της Άνεξαρτησίας. Ίδιαίτερα άπασχολούν τον συγγραφέα οι διαστάσεις και οι διαφανείς στην κοινωνική δομή του κράτους και η άπαρχή των μεγάλων οικοδομικών του Τόκου, που συμπληρώνει στην διαόρθση και την άλοκόκτη της κοινωνίας. Κατά την άποψη του συγγραφέως, τα προβλήματα προήλθαν από μία παρεξήγηση. Δηλαδή για την θεμελίωση του Κράτους συνεγράθησαν τρεις διαφορετικές κοινωνικές μορφωτικές ομάδες Έλλήνων.

Άλ. Μαυρουκόλας

-Άρα, ενός ήταν οι πρόκριτοι, οι λεγόμενοι κλιμακώσες, οι όποιοι κατά τα μορφή έτη της δουλίας είχαν διαμορφώσει ένα πλοιας νειπέ με τον κατακτητή. Άκόμη και το άξιμο στο ένέτασε αυτούς στο πλαίσιο των θεσμών της Όθωμανικής Αδιοκροτίας και τούς καθίστα ύπατης στάθμης άξιματιούχους της. Σπενώως, κατά τον συγγραφέα, οι πρόκριτοι έπαθμισσαν την αυτονομία τους από το Όθωμανικό κράτος, ώστε να κερωυθούν οι ίδιοι τις ήγετικές θέσεις στο νέο Έλληνικό Κράτος και ταυτοχρόνως να διατηρήσουν τον κοινωνικό ίσο άπαροάλοτο για να μη διαταραχθεί ο τρέκος ζωής στον άπειρο των συντηρημένων. Η άχροτή δομή της οικονομίας και της κοινωνίας συνέβαλλε στην κοινωνική στην συναφή άνακωμώση αυτών των λίσσεων.

-Άρα, έτερο ύπστησαν οι άπολαττηαί και οι κοσποναίοι, κληρονόμοι του έν παρονόμου και άνακτοής λειτουργήσεως Έλλήνων και κατά την διάρκεια της Τουρκοκρατίας. Ό ο συγγραφέας τούς άνακωμώζει υπό το φώς άνακτοών παραδειγμάτων του Νέου Κόσμου η των νεότερων ληρών για να έξηγήσει τις έπαυξές τους. Κατακλίβηται δια δοσε έκαν διαλέσει και άριστα το είχαν ένταχθεί στην Όθωμανική τάξη προημάτων και δεν έάσπραν οσοδήποτε από τούς προκρίτους, ενώ κάποιιο άλλο, που ήσαν κατά τα τέλη της Τουρκοκρατίας ύποκείμενοι στους προκρίτους έπαθμισαν να βελώσουν την θέση τους κοινωνικά δια των πολεμικών πράξεων και άξιμώσεων. Η θέση του συγγραφέως έννοια εύλοσισμακώματα και ότι δυσκολότερη πολύ να γίνει δεκτή γενικά.

-Έκ τρίτου ύπστησαν οι μορφωμένοι έυνοχρονιστές, νέοι Έλληνες που είχαν οικισθεί στην Δύση, προς τούς όποιους καταφανώς τέλει ο άπακωμώς και η συμπαθεια του συγγραφέως, με κρολήση μορφή τον Άλέξανδρο Μαυρουκόλατο. Αυτός, κατά τον κ. Διαμαντοπούλο ήσαν τα άτομα που κενώνουν καλύτερα την άνάγκη έννοματώσεως στο νέο κράτος και άρχων και των διαδημιών της Γαλλικής Έπαναστάσεως και του Διαφωτισμού, ώστε να οιοδομηθεί το νέο κράτος με έθνική βάση, άπλήρη άνεξαρτησία και σύγχρονη δομή προαναπολιτισμική προς την Δύση. Ένογος είναι δια οι πολιτικοί σχεδισμοί των ίδιων του Κράτους έστηρίζοντο στην άρχή να μην άποστη τοίτο από την Δύση και να μη θε-

ωρηθεί μόρφωμα "άταξιας" της καθεστρωσίας ευρωπαϊκής πολιτικής κοινωνίας.

Υπό το κροίμα αυτό άναλύει την κατάσταση του Έλληνισμού στις παραμονές του Άγώνα, την διεθνή κατάσταση, την σχέση και την σέση των αυτοχθόνων και των έσυνοχρονιστών έννοια του Άγώνος και των σκοπών του, την διαμόρφωση του συνταγματικού καθεστώτος και την εοαγωγή του γραφειοκρατικού κράτους στην νέα Πολιτεία, την θέσπιση του κράτους δικαίου και την προσπάθεια και άποτυχία δημοκρατίας άποπελοσηματικό τριακόλο στρατού κατά τα Δυτικά πρότυπα, άλλα και την έπίσημη άποτυπωση προσπάθεια έκοσμοποιήσεως του κράτους, δηλαδή τις πρώτες έπαυξές χωρισμού Έκκλησίας και Πολιτείας -νάτι που όμως εκ της παραδόσεως και της έλληνικής ψυχολογίας ήταν (και είναι) ιδιαίτερα δύσχερες και έννοια άνακωμώτητα. Οι επί μέρους παρατηρήσεις και τα σχόλια είναι ένδιαφέροντα και καλά δομημένα, ενώ η άνάλυση της προεπαναστατικής κοινωνίας άποδεικνύει -άρθως- σε ποιο βαθμό οι περιφημες κοινήτες της Τουρκοκρατίας δεν άποτελοήσαν θεσμό και έπιβλοση των άρχαιοέλληνικών άθετων και των βίβλωντων πύλων, άλλα κρολοεπαικώς ποσά άτυπα μορφώματα συκοματώσεων (που δεν έλατοόρησαν μόνο στην έλληνική ένόνητη της Όθωμανικής Αδιοκροτίας, άλλα άνάλογα και σε αυτό το τευρικό στοίχεα), έξαιρητοσίτια παραλλήλως την δομή του άνακτολοκο τύπου άπολυταρχικού κράτους των Σουλτανών.

Νεότερες έρευνες και δημοσιεύσεις ήτην άποκαλύπτουν σε ποιο βαθμό η "άναγκωση" των έπαυξών των τριών κυρίων ομάδων των Έλλήνων ήρεπε να άναθεωρηθεί και να έξεαυθεί, όπως και ο συγγραφέας τονίζει, κατά περισσότερο πολεπλοκα τρέατο. Σε μία τόσο μεγάλη Ιστορική στιγμή δοσε ήσαν τα έπτά πρώτα έτη του Άγώνος και τα έξι πρώτα έτη λειτουργίας του Έλληνικού Κράτους, πριν από την έλευση του Καποδοστρια και την καθοριστική συμβολή του στην άνακωμώση του κράτους, οι Έλληνες δεν θα ήσαν άνηκτονα να προχωρήσουν προς την άνεξαρτησία με πολλούς τρέατους, έκαός από τον πόλεμο. Δεν έχουν ύπολογοι -και δεν ήσαν δυνατόν να ύπολογοήσουν- το κόστος του Άγώνα σε χροία, αίμα και καταστροφή. Η μορφή του πολέμου ήταν άλοκροπρωτική και η προηγομένη άλοκω των τοπων ένξεγήσεων δεν είχε προετοιμάσει αυτούς για τις νέες συνθήκες. Η έλλειψη παιδείας και ένσημείσεως είχε πείσει μεγάλη μερίδα του λαού ότι η σύσταση του Έλληνικού Κράτους θα έσημαινε την άπαλλαγή τους από όλα τα βάρα και τις δυσκολίες και κροίως την άπαλλαγή τους από την φορολογία. Κατά συνέπεια ήσαν άπαροσένοια και άπερόθυμοι σε μεγάλο ποσοστό να συνωφερόντο στα βάρα του Άγώνα. Με άποτέλεσμα να εμπλοκοπών πολύ έπολούτερα στην έμυλο διαμάχη, η όποια δεν ήταν μόνον σύγκροση συντηρητικών και έυνοχρονιστών, άλλα και σύγκροση συμπερομένων άροματών προετοιμα.

Θεόδ. Κολοκροτριάς

Έν σημερινόμοια, το βιβλίο αυτό άποτελεί μία ιδιαίτερα χροήση προσθήκη στην έλληνική βιβλιογραφία και πιστεύω ότι θα συμβάλει στην άναθεώρηση του ένδιαφέροντος των έρευνητών για την περίοδο του Άγώνα. Έπασημάνεται δια ο συγγραφέας έπίσημο στην βιβλιογραφία άπλήρη έπιστημολογική είσοφεία (χωρίς σκόπημας έπιλεκτικές έπιλογές), διατηρώντας όλα τα στοιχεία της άρχικής έκδόσεως και επαναλαμβάνοντας σήμερα, μετά 31 έτη της άργμής του ελθροπείας που τον είχαν βοηθήσει κατά την εκπόνηση του βιβλίου του, είτε πρόκειται για πρόσοια ζώντα και έν δοθείς είτε για πρόσοια έάκωτα, των όποιων τιμή με σεβασμό την μνήμη. Θα ελόχομα να προχωρήσει ο κ. Διαμαντοπούλος σε δεύτερη έκδοση, "έπιτημώση και άναθεωρημένη" όπως έγραφαν παλαιότερα, χροημοποιώντας και την νεώτερη μετά το 1972 βιβλιογραφία (ίδιας των πηρών που έδημοσεύθησαν έκετο) με την άνάλυση έπιστημολογική έμετάλλευση της και την άνάπτυξη κροική της (άναγκωια σε άροημένες περιπτώσεις).